HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

25 ianuarie 2017[1]

„Trimitere preliminară — Cooperare polițienească și judiciară în materie penală — Decizia-cadru 2002/584/JAI — Mandat european de arestare — Articolul 23 — Termenul pentru predarea persoanei căutate — Posibilitatea de a conveni de mai multe ori asupra unei noi date a predării — Rezistența persoanei căutate la predarea sa — Forță majoră”

În cauza C-640/15,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Court of Appeal (Curtea de Apel, Irlanda), prin decizia din 24 noiembrie 2015, primită de Curte la 2 decembrie 2015, în procedura privind executarea unui mandat european de arestare împotriva lui

Tomas Vilkas,

CURTEA (Camera a treia),

compusă din domnul L. Bay Larsen (raportor), președinte de cameră, și domnii M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan și D. Šváby, judecători,

avocat general: domnul M. Bobek,

grefier: doamna L. Hewlett, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 20 iulie 2016,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru domnul Vilkas, de M. Kelly, QC, de M. Lynam, BL, și de B. Coveney, de J. Wood și de T. Horan, solicitors;

— pentru Irlanda, de E. Creedon, de D. Curley și de E. Pearson, în calitate de agenți, asistați de S. Stack, SC, și de M. J. Benson, BL;

— pentru guvernul francez, de D. Colas și de F.-X. Bréchot, în calitate de agenți;

— pentru guvernul lituanian, de D. Kriaučiūnas, de R. Krasuckaitė și de J. Nasutavičienė, în calitate de agenți;

— pentru guvernul austriac, de C. Pesendorfer, în calitate de agent;

— pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, în calitate de agent;

1 — Limba de procedură: engleza.

— pentru guvernul Regatului Unit, de S. Brandon, în calitate de agent, asistat de J. Holmes, barrister;

— pentru Comisia Europeană, de R. Troosters și de S. Grünheid, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 27 octombrie 2016,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 23 din Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre (JO 2002, L 190, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 3), astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299/JAI a Consiliului din 26 februarie 2009 (JO 2009, L 81, p. 24, denumită în continuare „decizia-cadru”).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul executării, în Irlanda, a unor mandate europene de arestare emise de o instanță lituaniană împotriva domnului Tomas Vilkas.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Convenția privind procedura de extrădare simplificată

3 Articolul 11 alineatul (3) din Convenția elaborată în baza articolului K.3 din Tratatul privind Uniunea Europeană privind procedura simplificată de extrădare între statele membre ale Uniunii Europene, semnată la 10 martie 1995 (JO 1995, C 78, p. 2, Ediție specială, 19/vol. 11, p. 128, denumită în continuare „Convenția privind procedura simplificată de extrădare”), prevede:

„În caz de forță majoră care împiedică predarea persoanei în termenul prevăzut […], autoritatea respectivă […] aduce la cunoștința celeilalte autorități acest fapt. Autoritățile convin asupra unei noi date a predării. În această ipoteză, predarea va avea loc în următoarele douăzeci de zile de la noua dată stabilită. În cazul în care la expirarea acestui termen persoana în cauză se mai află încă în detenție, ea este pusă în libertate.”

Decizia-cadru

4 Considerentele (5) și (7) ale deciziei-cadru sunt redactate după cum urmează:

„(5) Obiectivul stabilit pentru Uniune, și anume, de a deveni un spațiu de libertate, securitate și justiție, duce la eliminarea extrădării între statele membre și la înlocuirea acesteia cu un sistem de predare între autoritățile judiciare. Pe de altă parte, introducerea unui nou sistem simplificat de predare a persoanelor condamnate sau bănuite, cu scopul executării sentințelor de condamnare sau a urmăririlor, în materie penală, permite eliminarea complexității și a riscurilor de întârziere inerente procedurilor actuale de extrădare. Relațiile de cooperare clasice care au dominat până în prezent între statele membre ar trebui să fie înlocuite cu un sistem de liberă circulație a deciziilor judiciare în materie penală, atât a celor anterioare sentinței de condamnare, cât și a celor definitive, într-un spațiu de libertate, securitate și justiție.

[…]

(7) Dat fiind faptul că obiectivul de a înlocui sistemul de extrădare multilateral întemeiat pe Convenția europeană privind extrădarea din 13 decembrie 1957 nu poate fi suficient realizat de statele membre acționând unilateral și prin urmare, datorită dimensiunii și efectelor sale, poate fi mai bine realizat la nivelul Uniunii, Consiliul poate adopta măsuri, în conformitate cu principiul subsidiarității, astfel cum se prevede la articolul 2 [UE] și la articolul 5 [CE]. În conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este prevăzut de acest ultim articol, prezenta decizie-cadru nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea acestui obiectiv."

5 Articolul 1 din decizia-cadru, intitulat „Definiția mandatului european de arestare și obligația de executare a acestuia", prevede la alineatele (1) și (2):

„(1) Mandatul european de arestare este o decizie judiciară emisă de un stat membru în vederea arestării și a predării de către un alt stat membru a unei persoane căutate, pentru efectuarea urmăririi penale sau în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță privative de libertate.

(2) Statele membre execută orice mandat european de arestare, pe baza principiului recunoașterii reciproce și în conformitate cu dispozițiile prezentei decizii-cadru."

6 Articolul 12 din decizia-cadru, intitulat „Menținerea persoanei în detenție", prevede:

„Atunci când o persoană este arestată pe baza unui mandat european de arestare, autoritatea judiciară de executare decide dacă persoana căutată trebuie să rămână în detenție, în conformitate cu dreptul statului membru de executare. Punerea provizorie în libertate este posibilă în orice moment, în conformitate cu dreptul intern al statului membru de executare, cu condiția ca autoritatea competentă a acestui stat membru să ia orice măsură pe care o va considera necesară pentru a evita fuga persoanei căutate."

7 Articolul 15 alineatul (1) din decizia-cadru prevede:

„Autoritatea judiciară de executare decide, în termenele și în condițiile stabilite în prezenta decizie-cadru, predarea persoanei."

8 Articolul 23 din decizia-cadru, intitulat „Termenul pentru predarea persoanei", prevede:

„(1) Persoana căutată este predată în cel mai scurt timp, la o dată convenită între autoritățile implicate.

(2) Aceasta este predată în termen de cel mult 10 zile de la data deciziei finale privind executarea mandatului european de arestare.

(3) În cazul în care predarea persoanei căutate în termenul prevăzut la alineatul (2) este împiedicată de un caz de forță majoră în oricare dintre statele membre, autoritatea judiciară de executare și autoritatea judiciară emitentă iau imediat legătura una cu cealaltă și convin asupra unei noi date a predării. În acest caz, predarea are loc în termen de zece zile de la noua dată convenită.

(4) În mod excepțional, predarea poate fi suspendată temporar din motive umanitare serioase, cum ar fi existența unor motive valabile pentru a crede că aceasta ar pune în mod evident în pericol viața sau sănătatea persoanei căutate. Executarea mandatului european de arestare are loc de îndată ce aceste motive au încetat să existe. Autoritatea judiciară de executare informează de îndată autoritatea judiciară emitentă despre acest aspect și convine cu aceasta asupra unei noi date a predării. În acest caz, predarea are loc în termen de 10 zile de la noua dată astfel convenită.

(5) La expirarea termenelor prevăzute la alineatele (2)-(4), în cazul în care persoana se mai află în detenție, ea este pusă în libertate."

Dreptul irlandez

9 Articolul 16 alineatele (1) și (2) din European Arrest Warrant Act 2003 (Legea din 2003 privind mandatul european de arestare), în versiunea aplicabilă litigiului principal, reglementează adoptarea de către High Court (Înalta Curte, Irlanda) a unor ordonanțe prin care se impune predarea persoanelor care fac obiectul unui mandat european de arestare.

10 Articolul 16 alineatul (3A) din această lege prevede că o persoană căreia i se aplică o astfel de ordonanță va fi predată în principiu statului membru emitent în termen de cel mult 10 zile de la data la care ordonanța începe să producă efecte.

11 Articolul 16 alineatele (4) și (5) din legea menționată este redactat după cum urmează:

„(4) Atunci când dă o ordonanță în temeiul alineatului (1) sau (2), cu excepția cazului în care dispune amânarea predării în conformitate cu articolul 18, High Court [(Înalta Curte)],

[…]

(b) dispune ca persoana respectivă să fie deținută într-o închisoare […] pentru o perioadă de maximum 25 de zile în așteptarea executării dispozițiilor ordonanței și

(c) dispune ca persoana să fie adusă din nou înaintea High Court [(Înalta Curte)]:
(i) dacă persoana nu este predată înainte de expirarea termenului de predare prevăzut la alineatul (3A), cât mai curând posibil după expirarea acestuia, sau
(ii) dacă autoritatea centrală din stat consideră că, în urma unui caz de forță majoră în statul de executare sau în statul emitent în cauză, persoana respectivă nu va fi predată la expirarea termenului prevăzut la punctul (i), înainte de această expirare.

(5) Atunci când o persoană este adusă înaintea sa în conformitate cu alineatul (4) litera (c), High Court [(Înalta Curte)],

(a) dacă stabilește că, în urma unui caz de forță majoră în statul de executare sau în statul emitent în cauză, persoana nu a fost predată în termenul de predare prevăzut la alineatul (3A) sau, după caz, nu va fi predată în acest termen,
(i) stabilește, cu acordul autorității judiciare emitente, o nouă dată pentru predarea persoanei și
(ii) dispune ca persoana să fie deținută într-o închisoare […] pentru o perioadă care nu depășește 10 zile de la data stabilită în temeiul punctului (i), în așteptarea predării,

și,

(b) în orice altă situație, dispune ca persoana să fie eliberată.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

12 Domnul Vilkas a făcut obiectul a două mandate europene de arestare, emise de o instanță lituaniană.

13 Prin două ordonanțe din 9 iulie 2015, High Court (Înalta Curte) a decis predarea domnului Vilkas autorităților lituaniene, în termen de cel mult 10 zile de la data la care aceste ordonanțe încep să producă efecte, respectiv cel târziu la 3 august 2015.

14 Autoritățile irlandeze au încercat, la 31 iulie 2015, să procedeze la predarea domnului Vilkas autorităților lituaniene prin recurgerea la un zbor comercial. Rezistența opusă de persoana interesată a determinat eșuarea acestei prime tentative de predare, pilotul avionului refuzând prezența domnului Vilkas la bordul aeronavei care efectua zborul respectiv.

15 High Court (Înalta Curte) a dispus atunci predarea domnului Vilkas autorităților lituaniene în termen de cel mult 10 zile de la data de 6 august 2015. La 13 august 2015, o nouă tentativă de predare a eșuat ca urmare a comportamentului persoanei interesate.

16 În consecință, Minister for Justice and Equality (ministrul justiției și egalității, Irlanda) a formulat la High Court (Înalta Curte) o cerere vizând autorizarea unei a treia tentative de predare a domnului Vilkas autorităților lituaniene, de această dată pe cale maritimă și terestră. La 14 august 2015, instanța menționată a apreciat însă că nu este competentă să judece această cerere și a dispus eliberarea domnului Vilkas.

17 Ministrul justiției și egalității a declarat apel împotriva respectivei hotărâri la instanța de trimitere.

18 În aceste condiții, Court of Appeal (Curtea de Apel, Irlanda) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 23 din decizia-cadru are în vedere și/sau permite să se convină asupra unei noi date a predării de mai multe ori?

2) În caz afirmativ, acest fapt este valabil în vreuna sau în toate situațiile următoare: și anume, atunci când predarea persoanei căutate în termenul prevăzut la articolul 23 alineatul (2) din decizia-cadru a fost deja împiedicată de un caz de forță majoră în oricare dintre statele membre, ceea ce a condus la un acord asupra unei noi date a predării, iar un asemenea caz de forță majoră:

— se constată că există în continuare sau

— dacă a încetat, se constată că reapare sau

— dacă a încetat, a apărut o altă asemenea împrejurare care a împiedicat sau este susceptibilă să împiedice predarea persoanei căutate în termenul necesar, stabilit în raport cu noua dată a predării menționată?”

Cu privire la întrebările preliminare

19 Prin intermediul întrebărilor formulate, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 23 din decizia-cadru trebuie interpretat în sensul că se opune ca, într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, autoritatea judiciară de executare și autoritatea judiciară emitentă să convină asupra unei noi date a predării, în temeiul articolului 23 alineatul (3) din decizia-cadru, în cazul în care rezistența opusă în mod repetat de persoana căutată a împiedicat predarea sa în termen de 10 zile de la o primă nouă dată a predării convenită în temeiul respectivei dispoziții.

20 În această privință, trebuie arătat că articolul 15 alineatul (1) din decizia-cadru prevede, în mod general, că autoritatea judiciară de executare decide predarea persoanei căutate „în termenele și în condițiile stabilite în prezenta decizie-cadru”.

21 În ceea ce privește, în special, ultima etapă a procedurii de predare, articolul 23 alineatul (1) din decizia-cadru prevede că persoana căutată este predată în cel mai scurt timp, la o dată convenită între autoritățile implicate.

22 Acest principiu este concretizat la articolul 23 alineatul (2) din decizia-cadru, care prevede că persoana căutată este predată în termen de cel mult 10 zile de la data deciziei finale privind executarea mandatului european de arestare.

23 Legiuitorul Uniunii a permis însă anumite derogări de la această regulă prevăzând, pe de o parte, că autoritățile implicate convin asupra unei noi date a predării în anumite situații menționate la articolul 23 alineatele (3) și (4) din decizia-cadru și, pe de altă parte, că predarea persoanei căutate are loc în acest caz în termen de 10 zile de la noua dată convenită.

24 Mai exact, prima teză a articolului 23 alineatul (3) din decizia-cadru prevede că autoritatea judiciară de executare și autoritatea judiciară emitentă convin asupra unei noi date a predării în cazul în care predarea persoanei căutate în termenul prevăzut la articolul 23 alineatul (2) din decizia-cadru este împiedicată de un caz de forță majoră în oricare dintre statele membre.

25 Rezultă, așadar, că articolul 23 alineatul (3) din decizia-cadru nu limitează în mod expres numărul de noi date ale predării care pot fi convenite între autoritățile implicate, în cazul în care predarea persoanei căutate în termenul prevăzut este împiedicată de un caz de forță majoră.

26 În aceste condiții, instanța de trimitere arată că articolul 23 alineatul (3) prima teză din decizia-cadru nu se referă în mod explicit decât la o situație în care predarea persoanei căutate este împiedicată, de un caz de forță majoră, „în termenul prevăzut [la articolul 23 alineatul (2) din decizia-cadru]”, și anume „în termen de cel mult 10 zile de la data deciziei finale privind executarea mandatului european de arestare”.

27 Prin urmare, instanța de trimitere ridică problema aplicabilității regulii prevăzute la articolul 23 alineatul (3) prima teză din decizia-cadru la situațiile în care apariția unui caz de forță majoră la o dată ulterioară expirării acestui termen a împiedicat predarea persoanei căutate în termen de 10 zile de la prima nouă dată a predării convenită în temeiul acestei dispoziții.

28 În această privință, trebuie constatat, pe de o parte, că o interpretare literală a articolului 23 alineatul (3) din decizia-cadru nu se opune în mod necesar unei asemenea aplicabilități.

29 Astfel, după cum a arătat avocatul general la punctul 25 din concluzii, în cazul în care predarea persoanei căutate, în termen de 10 zile de la prima nouă dată a predării convenită în temeiul articolului 23 alineatul (3) din decizia-cadru, este împiedicată de un caz de forță majoră, condiția privind imposibilitatea predării respectivei persoane în termen de 10 zile de la decizia finală asupra executării mandatului european de arestare a trebuit, prin ipoteză, să fie îndeplinită pentru ca această primă nouă dată a predării să fie stabilită.

30 Pe de altă parte, conform unei jurisprudențe constante a Curții, în vederea interpretării unei dispoziții de drept al Uniunii, trebuie să se țină seama nu numai de formularea acesteia, ci și de contextul său și de obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte această dispoziție (Hotărârea din 19 decembrie 2013, Koushkaki, C-84/12, EU:C:2013:862, punctul 34, și Hotărârea din 16 noiembrie 2016, Hemming și alții, C-316/15, EU:C:2016:879, punctul 27).

31 În această privință, trebuie amintit că decizia-cadru vizează, prin introducerea unui nou sistem simplificat și mai eficient de predare a persoanelor condamnate sau bănuite că au încălcat legea penală, să faciliteze și să accelereze cooperarea judiciară în scopul de a contribui la realizarea obiectivului atribuit Uniunii de a deveni un spațiu de libertate, securitate și justiție, întemeindu-se pe gradul ridicat de încredere care trebuie să existe între statele membre (Hotărârea din 16 iulie 2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punctul 28, și Hotărârea din 5 aprilie 2016, Aranyosi și Căldăraru, C-404/15 și C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, punctul 76).

32 În acest cadru, articolul 23 din decizia-cadru vizează printre altele, la fel ca articolele 15 și 17 din aceasta, să accelereze cooperarea judiciară prin impunerea unor termene de adoptare a deciziilor referitoare la mandatul european de arestare pe care statele membre sunt ținute să le respecte (a se vedea în acest sens Hotărârea din 30 mai 2013, F, C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, punctul 58, și Hotărârea din 16 iulie 2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punctele 29 și 33).

33 Or, a considera că autoritatea judiciară de executare nu poate beneficia de un nou termen pentru predarea persoanei căutate în cazul în care, în practică, predarea sa, în termen de 10 zile de la prima nouă dată a predării convenită în temeiul articolului 23 alineatul (3) din decizia-cadru, este împiedicată de un caz de forță majoră ar echivala cu a supune această autoritate unei obligații imposibil de îndeplinit și nu ar contribui în niciun fel la obiectivul privind accelerarea cooperării judiciare urmărit.

34 Pe de altă parte, articolul 23 alineatul (3) din decizia-cadru trebuie interpretat ținând seama și de articolul 23 alineatul (5) din aceasta.

35 Această din urmă dispoziție prevede că, la expirarea termenelor prevăzute la articolul 23 alineatele (2)-(4) din decizia-cadru, în cazul în care persoana căutată se mai află în detenție, ea este pusă în libertate.

36 Rezultă că, dacă articolul 23 alineatul (3) din decizia-cadru ar trebui să fie interpretat în sensul că regula prevăzută în prima sa teză nu este aplicabilă atunci când predarea persoanei căutate, în termen de 10 zile de la o primă nouă dată a predării convenită în temeiul acestei dispoziții, este împiedicată de un caz de forță majoră, această persoană ar trebui în mod obligatoriu, într-o astfel de situație, să fie pusă în libertate în cazul în care ea se mai află în detenție, independent de împrejurările cauzei, întrucât termenul prevăzut la această dispoziție a expirat.

37 Prin urmare, această interpretare ar fi de natură să limiteze în mod semnificativ eficiența procedurilor prevăzute de decizia-cadru și, în consecință, să împiedice realizarea deplină a obiectivului urmărit de aceasta, constând în facilitarea cooperării judiciare prin introducerea unui sistem mai eficient de predare a persoanelor condamnate sau bănuite că au încălcat legea penală.

38 În plus, interpretarea menționată ar putea determina punerea în libertate a persoanei căutate în situații în care prelungirea duratei detenției acesteia din urmă nu își are originea într-o lipsă de diligență a autorității de executare și în care durata totală a detenției respectivei persoane nu prezintă un caracter excesiv, având în vedere în special eventuala contribuție a persoanei amintite la întârzierea procedurii, pedeapsa la care se expune aceeași persoană și existența, dacă este cazul, a unui risc de fugă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 iulie 2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punctul 59).

39 În aceste condiții, este necesar să se considere că articolul 23 alineatul (3) din decizia-cadru trebuie interpretat în sensul că autoritățile implicate trebuie să convină asupra unei noi date a predării, în temeiul acestei dispoziții, și în cazul în care predarea persoanei căutate, în termenul de 10 zile de la o primă nouă dată a predării convenită în temeiul dispoziției menționate, este împiedicată de un caz de forță majoră.

40 Această concluzie nu este repusă în discuție de obligația de interpretare a articolului 23 alineatul (3) din decizia-cadru în conformitate cu articolul 6 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, care prevede că orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 iulie 2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punctul 54).

41 Desigur, interpretarea articolului 23 alineatul (3) din decizia-cadru care figurează la punctul 39 din prezenta hotărâre implică faptul că autoritatea judiciară de executare nu este ținută în mod necesar să pună în libertate persoana căutată în cazul în care ea se mai află în detenție, dacă predarea acestei persoane, în termen de 10 zile de la o primă nouă dată a predării convenită în temeiul acestei dispoziții, este împiedicată de un caz de forță majoră.

42 Cu toate acestea, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 37 din concluzii, această interpretare nu impune menținerea în detenție a persoanei căutate, articolul 12 din decizia-cadru precizând că revine autorității judiciare de executare sarcina de a decide dacă persoana respectivă trebuie să rămână în detenție, în conformitate cu dreptul statului membru de executare, și că punerea provizorie în libertate este posibilă în orice moment, în conformitate cu dreptul menționat, cu condiția ca autoritatea competentă să ia orice măsură pe care o va considera necesară pentru a evita fuga persoanei amintite.

43 În acest context, în cazul în care autoritățile implicate convin asupra unei a doua noi date a predării în temeiul articolului 23 alineatul (3) din decizia-cadru, autoritatea judiciară de executare nu va putea să decidă menținerea în detenție a persoanei căutate, în conformitate cu articolul 6 din Carta drepturilor fundamentale, decât dacă procedura de predare a fost efectuată într-un mod suficient de diligent și, prin urmare, dacă durata detenției nu are un caracter excesiv. Pentru a se asigura că este într-adevăr așa, autoritatea judiciară de executare va trebui să efectueze un control concret al situației în cauză, ținând seama de toate elementele pertinente (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 iulie 2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punctele 58 și 59).

44 În aceste condiții, trebuie stabilit dacă autoritatea judiciară de executare și autoritatea judiciară emitentă trebuie să convină asupra unei a doua noi date a predării, în temeiul articolului 23 alineatul (3) din decizia-cadru, într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, în care rezistența opusă în mod repetat de persoana căutată a împiedicat predarea acesteia din urmă în termen de 10 zile de la prima nouă dată a predării convenită în temeiul acestei dispoziții.

45 În această privință, este necesar să se arate că există o anumită divergență între diferitele versiuni lingvistice ale articolului 23 alineatul (3) din decizia-cadru în ceea ce privește condițiile de aplicare a regulii prevăzute în prima teză a acestei dispoziții.

46 Astfel, în timp ce versiunile în limbile greacă, franceză, italiană, portugheză, română și finlandeză ale dispoziției menționate condiționează aplicarea acestei reguli de imposibilitatea predării ca urmare a unui caz de forță majoră în unul dintre statele membre în cauză, alte versiuni lingvistice ale aceleiași dispoziții, precum cele în limbile spaniolă, cehă, daneză, germană, greacă, engleză, neerlandeză, polonă, slovacă și suedeză, se referă mai degrabă la o imposibilitate de predare ca urmare a unor împrejurări care ies de sub controlul statelor membre în cauză.

47 Or, necesitatea interpretării uniforme a unei dispoziții de drept al Uniunii exclude posibilitatea ca, în caz de îndoială, textul unei dispoziții să fie privit în mod izolat, impunând, dimpotrivă, ca acesta să fie interpretat atât în funcție de voința reală a autorului, cât și în funcție de scopul urmărit de acesta din urmă, în special în lumina versiunilor întocmite în toate limbile (a se vedea în acest sens Hotărârea din 20 noiembrie 2001, Jany și alții, C-268/99, EU:C:2001:616, punctul 47, și Hotărârea din 19 septembrie 2013, van Buggenhout și van de Mierop, C-251/12, EU:C:2013:566, punctele 26 și 27).

48 În acest context, trebuie subliniat că termenii utilizați la articolul 23 alineatul (3) din decizia-cadru își au originea în articolul 11 alineatul (3) din Convenția privind procedura de extrădare simplificată.

49 Deși versiunile în limbile engleză și suedeză ale acestei din urmă dispoziții se refereau la împrejurări care ies de sub controlul statelor membre în cauză, trebuie să se constate că versiunile în limbile spaniolă, daneză, germană, greacă, franceză, italiană, neerlandeză, portugheză și finlandeză ale dispoziției menționate vizau, în ceea ce le privește, existența unui caz de forță majoră.

50 De asemenea, reiese din raportul explicativ referitor la această convenție, în diferitele sale versiuni lingvistice, că expresia utilizată la articolul 11 alineatul (3) din aceasta trebuia să fie interpretată în mod strict, în sensul că se referea la o situație care nu a putut fi prevăzută și a cărei realizare nu a putut fi împiedicată. Această precizare tinde să indice că părțile contractante la convenția amintită aveau intenția, în definitiv, de a se referi la noțiunea de forță majoră în înțelesul obișnuit al acesteia, fapt confirmat de lista exemplelor menționate în respectivul raport explicativ.

51 În plus, în diferitele sale versiuni lingvistice, expunerea de motive a propunerii Comisiei [COM(2001) 522 final], care a condus la adoptarea deciziei-cadru, face trimitere la Convenția privind procedura simplificată de extrădare și reproduce explicațiile care figurează în respectivul raport explicativ, menționate la punctul anterior din prezenta hotărâre. Versiunile în limbile spaniolă, daneză, germană, engleză, neerlandeză și suedeză ale acestei expuneri de motive se referă chiar în mod explicit la conceptul de forță majoră pentru a preciza întinderea noțiunii de împrejurări care ies de sub controlul statelor membre în cauză.

52 Aceste diferite elemente contribuie la demonstrarea faptului că utilizarea, în anumite versiuni lingvistice, a acestei din urmă noțiuni nu indică faptul că legiuitorul Uniunii a înțeles să facă aplicabilă regula prevăzută la articolul 23 alineatul (3) prima teză din decizia-cadru în alte situații decât cele în care predarea persoanei căutate este împiedicată de un caz de forță majoră în oricare dintre statele membre.

53 Or, rezultă dintr-o jurisprudență constantă, stabilită în diferite domenii ale dreptului Uniunii, că noțiunea de forță majoră trebuie să fie înțeleasă în sensul de împrejurări străine celui care le invocă, neobișnuite și imprevizibile, ale căror consecințe nu ar fi putut să fie evitate, în pofida diligenței manifestate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 decembrie 2007, Société Pipeline Méditerranée et Rhône, C-314/06, EU:C:2007:817, punctul 23, Hotărârea din 18 martie 2010, SGS Belgium și alții, C-218/09, EU:C:2010:152, punctul 44, și Hotărârea din 18 iulie 2013, Eurofit, C-99/12, EU:C:2013:487, punctul 31).

54 Cu toate acestea, potrivit de asemenea unei jurisprudențe constante, întrucât noțiunea de forță majoră nu are un conținut identic în diversele domenii de aplicare ale dreptului Uniunii, semnificația acesteia trebuie să fie determinată în funcție de cadrul legal în care este destinată să își producă efectele (Hotărârea din 18 decembrie 2007, Société Pipeline Méditerranée et Rhône, C-314/06, EU:C:2007:817, punctul 25, Hotărârea din 18 martie 2010, SGS Belgium și alții, C-218/09, EU:C:2010:152, punctul 45, și Hotărârea din 18 iulie 2013, Eurofit, C-99/12, EU:C:2013:487, punctul 32).

55 Prin urmare, în ceea ce privește noțiunea de forță majoră, în sensul articolului 23 alineatul (3) din decizia-cadru, trebuie să se țină seama de economia și de finalitatea deciziei-cadru în vederea interpretării și a aplicării elementelor constitutive ale forței majore, astfel cum rezultă ele din jurisprudența Curții (a se vedea prin analogie Hotărârea din 18 decembrie 2007, Société Pipeline Méditerranée et Rhône, C-314/06, EU:C:2007:817, punctul 26).

56 În această privință, trebuie amintit că articolul 23 alineatul (3) din decizia-cadru constituie o derogare de la regula prevăzută la articolul 23 alineatul (2) din decizia-cadru. În consecință, noțiunea de forță majoră, în sensul articolului 23 alineatul (3) din decizia-cadru, trebuie să fie interpretată în mod strict (a se vedea prin analogie Hotărârea din 14 iunie 2012, CIVAD, C-533/10, EU:C:2012:347, punctele 24 și 25, precum și Hotărârea din 18 iulie 2013, Eurofit, C-99/12, EU:C:2013:487, punctul 37).

57 În plus, trebuie subliniat că rezultă din textul articolului 23 alineatul (3) din decizia-cadru că existența unui caz de forță majoră nu poate justifica prelungirea termenului de predare a persoanei căutate decât în măsura în care acest caz de forță majoră implică faptul că predarea persoanei respective în termenul prevăzut este „împiedicată”. Simpla împrejurare că predarea persoanei menționate este doar îngreunată nu poate justifica, așadar, aplicarea regulii prevăzute în prima teză a acestei dispoziții.

58 În acest context, rezultă, desigur, că rezistența opusă de o persoană căutată la predarea sa poate fi considerată în mod valabil o împrejurare străină autorităților implicate și neobișnuită.

59 În schimb, faptul că anumite persoane căutate opun rezistență la predarea lor nu poate, în principiu, să fie calificat drept împrejurare imprevizibilă.

60 *A fortiori*, într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, în care persoana căutată a opus deja rezistență cu ocazia unei prime tentative de predare, faptul că aceasta opune rezistență și la a doua tentativă de predare nu poate fi considerat în mod normal imprevizibil. De altfel, după cum a arătat avocatul general la punctul 71 din concluzii, acest lucru este valabil și în ceea ce privește refuzul pilotului unei aeronave de a permite îmbarcarea unui pasager cu comportament violent.

61 În ceea ce privește condiția potrivit căreia o împrejurare nu poate fi calificată drept forță majoră decât în ipoteza în care consecințele sale nu ar fi putut să fie evitate, în pofida diligenței manifestate, trebuie arătat că autoritățile în cauză dispun de mijloace care să le permită, cel mai adesea, să surmonteze rezistența opusă de o persoană căutată.

62 Astfel, nu poate fi exclus ca, pentru a face față rezistenței opuse de persoana căutată, respectivele autorități să recurgă la anumite măsuri coercitive, în condițiile prevăzute de dreptul lor național și cu respectarea drepturilor fundamentale ale acestei persoane.

63 Este de asemenea posibil, în mod general, să se aibă în vedere recurgerea la mijloace de transport a căror utilizare nu va putea fi împiedicată în mod eficace prin rezistența persoanei căutate. Reiese de altfel din decizia de trimitere că o astfel de soluție a fost propusă în final de autoritățile implicate în cauza principală.

64 În aceste condiții, nu poate fi exclus în totalitate ca, din cauza unor împrejurări excepționale, să rezulte în mod obiectiv că rezistența opusă de persoana căutată la predarea sa nu putea fi prevăzută de autoritățile implicate și că consecințele acesteia asupra predării nu puteau fi evitate în pofida diligenței manifestate de autoritățile amintite. În acest caz, regula prevăzută la articolul 23 alineatul (3) prima teză din decizia-cadru și-ar găsi aplicarea.

65 Prin urmare, revine instanței de trimitere sarcina să verifice dacă existența unor astfel de împrejurări a fost dovedită în cauza principală.

66 Pe de altă parte, întrucât este posibil ca instanța de trimitere să concluzioneze că rezistența repetată, opusă de persoana căutată în cauza principală, nu poate fi calificată drept „caz de forță majoră”, în sensul articolului 23 alineatul (3) din decizia-cadru, trebuie stabilit dacă această concluzie implică faptul că autoritatea de executare și autoritatea emitentă nu mai sunt ținute să convină asupra unei noi date a predării, ca urmare a expirării termenelor prevăzute la articolul 23 din decizia-cadru.

67 Deși articolul 15 alineatul (1) din decizia-cadru prevede cu claritate că autoritatea judiciară de executare decide, în termenele stabilite în decizia-cadru, cu privire la predarea persoanei, modul de redactare a acestei dispoziții nu este suficient pentru a determina dacă executarea unui mandat european de arestare trebuie continuată după expirarea acestor termene și în special dacă autoritatea judiciară de executare este obligată să efectueze predarea după expirarea termenelor stabilite la articolul 23 din decizia-cadru și dacă ea trebuie, în acest scop, să convină asupra unei noi date a predării cu autoritatea judiciară emitentă (a se vedea prin analogie Hotărârea din 16 iulie 2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punctul 34).

68 În această privință, trebuie arătat că rezultă dintr-o jurisprudență constantă a Curții că principiul recunoașterii reciproce, care constituie „piatra de temelie” a cooperării judiciare, implică, în temeiul articolului 1 alineatul (2) din decizia-cadru, obligația statelor membre de a da curs unui mandat european de arestare (a se vedea prin analogie Hotărârea din 16 iulie 2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punctul 36).

69 În consecință, având în vedere, pe de o parte, caracterul central al obligației de a executa mandatul european de arestare în sistemul instituit prin decizia-cadru și, pe de altă parte, absența din aceasta a oricărei indicații explicite în ceea ce privește o limitare a validității în timp a acestei obligații, norma prevăzută la articolul 15 alineatul (1) din decizia-cadru nu poate fi interpretată în sensul că presupune că, după expirarea termenelor stabilite la articolul 23 din decizia-cadru, autoritatea judiciară de executare nu ar mai putea conveni asupra unei noi date a predării cu autoritatea judiciară emitentă sau că statul membru de executare nu ar mai fi obligat să continue procedura de executare a mandatului european de arestare (a se vedea prin analogie Hotărârea din 16 iulie 2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punctul 37).

70 Trebuie constatat de altfel că, deși legiuitorul Uniunii a precizat în mod expres, la articolul 23 alineatul (5) din decizia-cadru, că expirarea termenelor prevăzute la articolul 23 alineatele (2)-(4) din aceasta implică punerea în libertate a persoanei căutate în cazul în care ea se mai află în detenție, acesta nu a conferit niciun alt efect expirării termenelor respective și, în special, nu a prevăzut că aceasta ar priva autoritățile implicate de posibilitatea de a conveni asupra unei noi date a predării în temeiul articolului 23 alineatul (1) din decizia-cadru sau că ar exonera statul membru de executare de obligația de a executa un mandat european de arestare (a se vedea prin analogie Hotărârea din 16 iulie 2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punctul 38).

71 În plus, o interpretare a articolului 15 alineatul (1) și a articolului 23 din decizia-cadru potrivit căreia autoritatea judiciară de executare nu ar mai trebui să procedeze la predarea persoanei căutate și nici să convină, în acest scop, asupra unei noi date a predării cu autoritatea judiciară emitentă după expirarea termenelor menționate la articolul 23 din decizia-cadru ar fi de natură să aducă atingere obiectivului de accelerare și de simplificare a cooperării judiciare urmărit de decizia-cadru, această interpretare fiind printre altele susceptibilă să oblige statul membru emitent să emită un al doilea mandat european de arestare pentru a permite desfășurarea unei noi proceduri de predare în termenele prevăzute de decizia-cadru (a se vedea prin analogie Hotărârea din 16 iulie 2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punctul 40).

72 Rezultă din cele ce precedă că simpla expirare a termenelor stabilite la articolul 23 din decizia-cadru nu poate exonera statul membru de executare de obligația sa de a continua procedura de executare a unui mandat european de arestare și de a proceda la predarea persoanei căutate, autoritățile în cauză trebuind să convină, în acest scop, asupra unei noi date a predării (a se vedea prin analogie Hotărârea din 16 iulie 2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punctul 42).

73 Cu toate acestea, într-o astfel de situație, reiese din articolul 23 alineatul (5) din decizia-cadru că, în urma expirării termenelor stabilite la articolul menționat, persoana căutată trebuie să fie pusă în libertate în cazul în care ea se mai află în detenție.

74 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la întrebările adresate după cum urmează:

— Articolul 23 alineatul (3) din decizia-cadru trebuie interpretat în sensul că, într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, autoritatea judiciară de executare și autoritatea judiciară emitentă convin asupra unei noi date a predării, în temeiul acestei dispoziții, în cazul în care predarea persoanei căutate, în termen de 10 zile de la prima nouă dată a predării convenită în temeiul dispoziției menționate, este împiedicată ca urmare a rezistenței opuse în mod repetat de această persoană, cu condiția ca, din cauza unor împrejurări excepționale, această rezistență să nu

fi putut fi prevăzută de respectivele autorități, iar consecințele acesteia asupra predării să nu fi putut fi evitate, în pofida diligenței manifestate de autoritățile amintite, aspect a cărui verificare este de competența instanței de trimitere.

— Articolul 15 alineatul (1) și articolul 23 din decizia-cadru trebuie interpretate în sensul că aceleași autorități rămân ținute să convină asupra unei noi date a predării în cazul expirării termenelor stabilite la articolul 23 menționat.

Cu privire la cheltuielile de judecată

75 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

Articolul 23 alineatul (3) din Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre, astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299/JAI a Consiliului din 26 februarie 2009, trebuie interpretat în sensul că, într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, autoritatea judiciară de executare și autoritatea judiciară emitentă convin asupra unei noi date a predării, în temeiul acestei dispoziții, în cazul în care predarea persoanei căutate, în termen de 10 zile de la prima nouă dată a predării convenită în temeiul dispoziției menționate, este împiedicată ca urmare a rezistenței opuse în mod repetat de această persoană, cu condiția ca, din cauza unor împrejurări excepționale, această rezistență să nu fi putut fi prevăzută de respectivele autorități, iar consecințele acesteia asupra predării să nu fi putut fi evitate, în pofida diligenței manifestate de autoritățile amintite, aspect a cărui verificare este de competența instanței de trimitere.

Articolul 15 alineatul (1) și articolul 23 din Decizia-cadru 2002/584, astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299, trebuie interpretate în sensul că aceleași autorități rămân ținute să convină asupra unei noi date a predării în cazul expirării termenelor stabilite la articolul 23 menționat.

Semnături